

Συχνά χρησιμοποιούμε, στην επίσημη κυρίως γλώσσα, ορισμένες φράσεις από τη λατινική. Ακολουθεί η σημασία μερικών από τις πιο συνηθισμένες:

ad hoc:	γί' αυτό· δηλώνει το ειδικό και κατάλληλο αλλά και τον κατάλληλο άνθρωπο.
a posteriori:	εκ των υστέρων· δηλώνει κρίση με βάση την εμπειρία.
a priori:	εκ των προτέρων· δηλώνει κρίση πριν από την εμπειρία.
ave Caesar, morituri te salutant:	χαίρε, Καίσαρ, οι μελλοθάνατοι σε χαιρετούν· πρόκειται για το χαιρετισμό των μονομάχων που περνούσαν κάτω από τον αυτοκρατορικό θώκο στο Κολοσσαίο. Χαρακτηρίζει την κατάπτωση των ανθρώπων που διακινδυνεύουν τη ζωή τους, για να τέρψουν τον αυτοκράτορα.
casus belli:	αφορμή πολέμου· δηλώνει κάθε γεγονός που προκαλεί πόλεμο (χρησιμοποιείται και ειρωνικά για ιδιωτικές υποθέσεις).
delenda Carthago:	πρέπει να καταστραφεί η Καρχηδόνα. Έτσι τέλειωνε τους λόγους ο Κάτων· η φράση δηλώνει έμμονη ιδέα και σταθερή απόφαση.
dura lex, sed lex:	σκληρός νόμος αλλά νόμος. Λέγεται για το νόμο ή τον κανόνα στον οποίο πρέπει κανείς να υποταγεί, έστω κι αν είναι σκληρός.
de facto:	από την πράξη, έμπρακτα
errare humanum est:	«το πλανάσθαι είναι ανθρώπινον». Χρησιμοποιείται για να δικαιολογηθεί πλάνη ή λάθος.
Hannibal ante portas:	Ο Αννίβας προ των πυλών· ήταν η κραυγή απόγνωσης των Ρωμαίων μετά τη μάχη των Καννών. Χρησιμοποιείται για άμεσο κίνδυνο.
homo homini lupus:	ο άνθρωπος είναι λύκος για τον άνθρωπο. Σημαίνει πως οι άνθρωποι έχουν άγριες διαθέσεις ο ένας για τον άλλο εξαιτίας των ατομικών τους συμφερόντων.
lapsus linguae:	ολίσθημα (αμάρτημα) της γλώσσας· λέγεται για το σφάλμα που γίνεται από απροσεξία, όταν λέγεται άλλο αντί άλλου.
modus vivendi:	τρόπος διαβίωσης· υπονοεί τη συμβιβαστική λύση σε διένεξη αντίθετων συμφερόντων, κυρίως πολιτικών.
o tempora! o mores!:	ω καιροί! ω ήθη! Αναφώνηση του Κικέρωνα με την

	οποία χαρακτηρίζει τη διαφθορά των ηθών της εποχής του.
persona grata:	προσφιλές πρόσωπο· στη διπλωματική γλώσσα δηλώνει ότι κάποιος πρόσωπο θα γίνει δεκτό με φιλική διάθεση από τη χώρα στην οποία είναι διαπιστευμένο. Συχνά χρησιμοποιείται και το: (χαρακτηρίστηκε...) persona non grata: όχι προσφιλές πρόσωπο.
primum vivere, deinde philosophari:	πρώτα να ζει κανείς και έπειτα να φιλοσοφεί· γνωμικό που λέγεται ειρωνικά για εκείνους που ασχολούνται με συζητήσεις και φιλοσοφίες, ενώ δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσουν ούτε το ψωμί τους.
sic:	έτσι· λέξη που μπαίνει μέσα σε παρένθεση στο μέσο ενός κειμένου ή στο τέλος ξένου χωρίου που παρατίθεται, για να δηλώσει ότι το πρωτότυπο είναι ακριβώς έτσι όπως δίνεται, με τα λάθη ή την παραδοξολογία του.
sine qua non:	ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ
status quo:	(πλήρης: in statu quo ante): η προγενέστερη κατάσταση (διπλωματική έκφραση, όταν δεν επέρχεται καμιά μεταβολή).
sui generis:	του δικού του γένους, ιδιότυπος
summum jus, summa injuria:	η υπερβολική δικαιοσύνη είναι υπερβολική αδικία· απόφθεγμα του Ρωμαϊκού δικαίου, που σημαίνει πως η αυστηρή επιβολή του νόμου συνεπάγεται πολλές φορές αδικία.
timeo Danaos et dona ferentes:	φοβούμαι τους Δαναούς, κι όταν ακόμη φέρνουν δώρα (αντίστοιχο με το: «Φοβοῦ τοὺς Δαναοὺς καὶ δῶρα φέροντας»)· χρησιμοποιείται με την έννοια ότι πρέπει να προφυλαγόμαστε από έναν εχθρό, όσο γενναιόδωρος ή καλός κι αν φαίνεται κάποια στιγμή.
urbi et orbi:	στην πόλη (τη Ρώμη) και την οικουμένη, παντού
vae victis:	οὐαὶ τοῖς ἠττημένοις (αλίμονο στους ηττημένους)· σημαίνει πως ο ηττημένος βρίσκεται στη διάθεση του νικητή.
veni, vidi, vici:	ἦρθα, εἶδα, νίκησα· φράση του Καίσαρα με την οποία ανήγγειλε στη σύγκλητο την ταχύτητα με την οποία νίκησε το Φαρνάκη, βασιλιά του Πόντου. Χρησιμοποιείται για να δηλώσει την εύκολη και γρήγορη επιτυχία.

verba volant, scripta manent:

τα λόγια πετούν, τα γραπτά μένουν· λατινική παροιμία για την αποδεικτική αξία που έχουν τα γραπτά.

Άσκηση:

Να εντάξετε σε μία φράση καθέναν από τους παρακάτω γλωσσικούς όρους που προέρχονται από τη λατινική, αλλά χρησιμοποιούνται συχνά και στη γλώσσα μας.

curriculum vitae

mea culpa

mutatis mutandis

de profundis

alter ego

de jure

in vivo